

Päivämäärä
5.3.2024

Numero
D/37/12.03.03.03/2024
KyM91

KYMEN
LAAKSON
MUSEO

Ympäristöministeriö

Lausuntopyyntö VN/34558/2023

Liitteet:

- Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rakentamislain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Lausunto

Luonnos hallituksen esitykseksi rakentamislain muuttamisesta

Kymenlaakson museo on tutustunut hallituksen laatimaan esitykseen koskien 1.3.2023 eduskunnan hyväksymää ja 21.4.2023 vahvistettua rakentamislakia (751/2023) ja sen muuttamista. Esityksen tavoitteina ovat hallinnollisen ja byrokraattisen taakan keventäminen, valitusoikeuden selkeyttäminen ja vastuukysymysten täsmentäminen. Esitys sisältää ehdotuksen ja perustelut korjauksista rakentamislakiin, joka astuu voimaan 1.1.2025 alkaen.

Lakipykälät

Kymenlaakson museo tuo tässä yhteydessä esiin huomioita niiden pykälien osalta, jotka ovat herättäneet keskustelua ja kysymyksiä luonnosta läpikäydessä.

38§ Rakennuksen vähähiilisyys

39§ Rakennuksen elinkaariominaisuudet

- Rakennuslupaa edellyttävien laajamittaisten korjausrakentamiskohteiden kestäväan kehitykseen liittyvien selosteiden poistaminen laista herättää keskustelua siitä, miten muutos vaikuttaa vihreän siirtymän tavoitteisiin pääsyyssä.

56§ Purkamisluvan edellytykset

Rakennusvalvontaviranomaisen lupa rakennuksen purkamiseen

- Purkamisluvissa tulisi huomioida myös muut kuin kaavalla tai lailla suojellut rakennukset ja niiden arvot.
- Purkamisluvan yhtenä perusteena ovat rakennuksen huonot korjausmahdollisuudet. Museo esittää huolensa siitä, että esimerkiksi paikallisesti merkittäviä rakennuksia voitaisiin purkaa liian kevyin perustein. Kuntien rakennusvalvonnasta ei välttämättä löydy asiantuntemusta kulttuurihistoriallisten arvojen tunnistamiseen.

Kunnanvaltuuston lupa asemakaavalla suojellun rakennuksen purkamisesta

- Purkamispäätösten tulee olla kunnan asiantuntijoiden vastuulla eli esimerkiksi rakennusvalvonnalla. Päätöksen takana tulee olla riittävä asiantuntemus rakennusten kulttuurihistoriallisen arvon tunnistamiseksi.

Päivämäärä
5.3.2024

Numero
D/37/12.03.03.03/2024
KyM91

Museon kanta on, että rakentamislaililla tulee varmistaa, että kaavalla ja lailla suojeltujen rakennusten lisäksi myös muu paikallinen rakennettu kulttuuriympäristö tulee huomioiduksi ja, että sen arvottamisesta kunnissa vastaavat asiantuntijat. Pidämme tärkeänä, että museoviranomaiset osallistuvat arvottamisprosesseihin.

Laissa yhtenä purkamisluvan saannin edellytyksenä on purkumateriaalin kierrätys ja uudelleenkäyttö. Sinällään museo näkee tämän hyvänä ja kestäväen kehityksen mukaisena toimenpiteenä. Huolta herättää kuitenkin se, että ilman kierrätysasteen määrittelyä pienikin määrä purkumateriaalien uudelleenkäyttöä ja kierrätystä riittäisi purkamisluvan myöntämiseen vielä kaavalla tai lailla suojaamattomien arvokkaiden kohteiden osalta.

68§ Määräaika rakentamislupakäsittelylle ja seuraamukset määräajan laiminlyönnistä

- Ehdotuksessa purkamislupakäsittelylle on asetettu määräaika. Rakennusviranomaisten aika ratkaista rakentamislupahakemukset esitetään asetettavaksi kolmeksi kuukaudeksi, jona aikana kaikki lupaan liittyvät lausunnot on oltava hankittuina. Yksi lausuntoja antava taho on museoviranomaiset. Rakentajien kannalta määräaika on kannatettavaa mutta museon huolena on, että nopeutettu aikapaine voi johtaa huolimattomaan kokonaisvalmisteluun. Vastuullisesti tehdyn arviointityön resursointi tulisi olla riittävä.

179§ Valitusoikeus rakentamisluvista

- Ehdotuksen mukaan museoviranomaisten valitusoikeus rajattaisiin koskemaan vain valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittäviä suojeltuja rakennuskohteita. Lisäksi valitusoikeus on rajattu pois rekisteröidyltä yhteisöltä, jonka toimialaan kuuluu kulttuuriperinnön vaaliminen tai rakennetun ympäristön laatuun vaikuttaminen. Museo katsoo, että valitusoikeutta on rajattu liikaa ja laissa ei kiinnitetä huomiota paikallisesti merkittäviin kohteisiin. Lain tulee taata valitusoikeus museoviranomaisille sekä rekisteröidyille yhdistyksille ja kuntalaisille.

182§ Valitusoikeus purkamisluvasta

- Ehdotuksessa supistetaan valitusoikeutta purkamisluvista. Ehdotuksen mukaan valitusoikeus olisi vain ELY-keskuksella ja museoviranomaisella mutta ainoastaan koskien valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviä rakennuksia. Ehdotuksen mukaan valitusoikeus poistettaisiin rekisteröidyltä yhteisöltä, jonka toimialaan kuuluu kulttuuriperinnön vaaliminen tai rakennetun ympäristön laatuun vaikuttaminen. Paikallisesti merkittävien kohteiden osalta valitusoikeus rajautuisi näin ollen erityisen suppeaksi.
- Museoviranomaisten valitusoikeuden rajaaminen valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittäviin kohteisiin ei huomioi kulttuuriperinnön merkitysten ajallisen muuttumisen luonnetta. Museon huolena on, että paikallisesti merkittävien kohteiden rajaaminen valitusoikeuden ulkopuolelle helpottaisi niiden purkamista. Museoviranomaisen valitusoikeuden rajaaminen on ristiriidassa museolain osoittamien viranomaistehtävien kanssa.
- Museo katsoo, että päätöksenteon tulee tukeutua asiantuntijatietoon.
- Viranomaisten valitusoikeuden merkityksen korostuminen kuntalaisten ja rekisteröityjen yhdistysten valitusoikeuden poistuessa kaventaisi kuntalaisten osallisuutta rakennetun

Päivämäärä
5.3.2024

Numero
D/37/12.03.03.03/2024
KyM91

kulttuuriympäristön vaalimiseen ja jokaiselle perustuslaissa määriteltyä vastuuta siitä.

Museo- ja kulttuuriympäristötyöstä vastaavien viranomaisten roolina tulee jatkossakin olla pitkäjänteinen rakennetun kulttuuriympäristön turvaaminen ja tutkiminen. Laissa jää tulkinnanvaraiseksi, kuinka kohteiden kulttuurihistoriallinen arvo määritellään esimerkiksi niiden kohteiden osalta, joita ei (vielä) ole suojeltu kaavalla tai lailla, mutta jotka ovat paikallisesti merkittäviä kohteita. Esimerkiksi modernin rakennuskannan osalta arvottaminen on jatkuvaa työtä. Arvottamisen osalta museoviranomaisilla on ratkaiseva rooli ja riittävä asiantuntemus. Historiallisesti monikerroksinen rakennettu kulttuuriympäristö muodostaa merkittävän osan alueiden identiteettiä ja asukkaiden hyvinvointia.

Kymenlaakson museolla ei ole muita huomioita hallituksen esityksestä rakennuslain muuttamisesta.

KYMENLAAKSON MUSEO

A blue ink signature of Terhi Pietiläinen, consisting of stylized, flowing letters.

Terhi Pietiläinen
Museotoimenjohtaja

A blue ink signature of Marja Salmijärvi, featuring a prominent, sweeping flourish at the end.

Marja Salmijärvi
intendentti

Tiedoksi:

Museovirasto
Kaakkois-Suomen Ely-keskus
Kymenlaakson liitto